

13 Δεκεμβρίου 2014

Οι άγιοι στέκονται δίπλα μας (Πέντε Μάρτυρες, † 13 Δεκεμβρίου)

/ Το Συναξάρι της Πεντηκοστής / Συναξαριακές μορφές

Πέτρος Παναγιωτόπουλος, Αν. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

Αναφερόμενοι συνήθως στο βίο κάποιου αγίου, έχουμε την τάση να εξαίρουμε τις πράξεις του και να τον αναδεικνύουμε μέσα από τα θαυμαστά που επιτέλεσε. Από πολύ παλαιότερες εποχές θεωρήθηκε ότι αυτή η έξαρση και ο υπερτονισμός, ακόμη και η υπερβολή, στη διήγηση της ζωής ενός αγίου, αποτελεί ένα είδος απόδοσης τιμής στο πρόσωπό του.

Αυτή η τακτική μπορεί να θεωρηθεί επωφελής στην κατεύθυνση της ανύψωσης του φρονήματος των πιστών, δημιουργεί όμως ένα συναίσθημα απόστασης μεταξύ του αγίου και των χριστιανών: προκαλείται η εντύπωση ότι ο άγιος ήταν ένα πρόσωπο με ξεχωριστές ικανότητες, κάποιος που από τη φύση του είχε τη δυνατότητα να διακριθεί στο μαρτύριο ή την αρετή. Έτσι όμως ασυναίσθητα οι πιστοί αποθαρρύνονται από το να επιδοθούν σε πνευματικούς αγώνες, καθώς θεωρούν ότι οι ίδιοι δεν είναι σε θέση να αντέξουν τις παγίδες και τους πειρασμούς που διαρκώς ανακύπτουν.

Στην περίπτωση των πέντε μαρτύρων που τιμούμε σήμερα, Ευστρατίου, Αυξεντίου, Ευγενίου, Μαρδάρου και Ορέστη (μαρτύρησαν στα τέλη του 3ου αι.), συναντούμε όμως μια διαφορετική προσέγγιση. Πρόκειται για ένα θαύμα που αναφέρει ο Πρωτοπαπός του Ναυπλίου Νικόλαος Μαλαξός (16ος αι.) και διέσωσε ο άγ. Νικόδημος Αγιορείτης. Το γεγονός συνέβη σε ένα μετόχι της Νέας Μονής Χίου, κατά την ημέρα της εορτής τους.

Εκείνη, λοιπόν, την ημέρα υπήρχε τόσο σφοδρή κακοκαιρία, που δεν μπόρεσαν ούτε οι πατέρες της Μονής να κατέβουν στο μετόχι, αλλά ούτε και ο κόσμος να προσέλθει. Ενώ ο ιερέας είχε ξεκινήσει τον Όρθρο, είδε κάποια στιγμή να εισέρχονται στο ναό πέντε άγνωστοί του άνδρες, με χαρακτηριστικά που έμοιαζαν στους τιμώμενους αγίους, όπως ιστορούνταν στις εικόνες τους. Δύο από αυτούς πήγαν στο δεξιό χορό, δύο στον αριστερό και ο πιο νέος, αυτός που έμοιαζε με το μάρτυρα Ορέστη κανοναρχούσε. Έτσι, συνεχίστηκε η Ακολουθία του Όρθρου, και

κάποτε ήλθε η στιγμή που ο κανονάρχης άρχισε να διαβάζει το Συναξάρι του μαρτυρίου τους.

Σε κάποιο σημείο της διήγησης αναφέρεται ότι ο άρχοντας Σεβάστειας Αγρικόλας διέταξε να φέρουν ένα πυρωμένο κρεβάτι και πάνω σ' αυτό να ξαπλώσουν τον Ορέστη. Το Συναξάριο αναφέρει πως ο Ορέστης τότε «εδειλίασεν». Ο νεαρός κανονάρχης όμως δε διάβασε αυτό που ήταν γραμμένο, αλλά άλλαξε το ρήμα και αντί του «εδειλίασεν», είπε «εμειδίασεν».

Αμέσως τότε δέχθηκε την αυστηρή επιτίμηση του πρεσβυτέρου από τους πέντε, εκείνου που έφερε τα χαρακτηριστικά του αγ. Ευστρατίου, ο οποίος του ζήτησε να διαβάσει το κείμενο όπως ακριβώς έχει. Ο νεαρός κανονάρχης, ο οποίος προφανώς ήταν ο αγ. Ορέστης και ντρεπόταν για τη δειλία που είχε επιδείξει, ξαναδιάβασε το Συναξάρι λέγοντας πάλι «εμειδίασεν». Ο πρεσβύτερος, προφανώς ο αγ. Ευστράτιος, τον μάλωσε και πάλι λέγοντάς του: «Ανέγνωσε το γραμμένο καθώς το έπαθες, διότι δεν εμειδίασες βλέποντας την κλίνη, αλλά εδειλίασες».

Τελικά, οι πέντε άγιοι εξαφανίστηκαν και ο ιερέας, αφού συνήλθε τέλειωσε τη Θ. Λειτουργία και διηγήθηκε το θαυμαστό γεγονός στους συμπολίτες του

Είναι, λοιπόν, φανερό ότι οι άγιοι είναι άνθρωποι όπως όλοι μας, με τις δικές τους δυνάμεις και αδυναμίες. Δεν έχουν από τη φύση τους κάτι ξεχωριστό ή ιδιαίτερο, που τους βοήθησε να φέρουν σε πέρας επιτυχώς τον αγώνα τους. Αν θα θέλαμε να εντοπίσουμε κάτι ιδιαίτερο, αυτό θα ήταν η μεγάλη τους αγάπη για το Θεό, που τους βοήθησε εντέλει να ξεπεράσουν τους επιμέρους φόβους και τις αδυναμίες τους. Και αν θα έπρεπε να κρατήσουμε κάτι ακόμα, είναι η κατανόηση που οι ίδιοι επιδεικνύουν προς τις δικές μας αδυναμίες, αλλά και η διάθεσή τους να μας συνδράμουν ώστε να τις αντιμετωπίσουμε.

<http://bitly.com/1vu1054>